

การพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้ กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 The Development of Learning Activities in Career and Technology Learning Area on The Sufficiency Economy Philosophy for Mathayomsuksa II

ละออ ฝาน้อย (La-or Phanoi)*

สิทธิพล อาจอินทร์ (Sitthipon Art-in, Ph.D.)**

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) พัฒนากิจกรรมการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง 2) พัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนให้มีคะแนนเฉลี่ยไม่น้อยกว่าร้อยละ 80 และจำนวนนักเรียนที่ผ่านเกณฑ์ ร้อยละ 70 ขึ้นไป 3) ศึกษาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของนักเรียน และ 4) ศึกษาความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อการเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยีตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง กลุ่มตัวอย่าง คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2/3 โรงเรียนสนามบิน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาขอนแก่น เขต 1 ที่กำลังศึกษาในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2553 จำนวน 32 คน รูปแบบการวิจัย เป็นการวิจัยเชิงปฏิบัติการ (Action Research) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วย แผนการจัดการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง แบบสังเกตพฤติกรรมการจัดการเรียนรู้ของครู แบบสังเกตพฤติกรรมการเรียนของนักเรียน แบบสัมภาษณ์นักเรียน แบบบันทึกผลการใช้แผนการจัดการเรียนรู้ แบบทดสอบท้ายวงจร แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และแบบสอบถามความคิดเห็นของนักเรียน การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณโดยหาค่าเฉลี่ย ค่าร้อยละ ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน และวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพโดยการวิเคราะห์เนื้อหา

ผลการวิจัย พบว่า 1) การพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้ ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ทำให้นักเรียนได้เรียนรู้อย่างมีความสุข มีส่วนร่วมในการเรียนรู้ การจัดการเรียนรู้สอดคล้องกับชีวิตประจำวัน มีความภาคภูมิใจในผลงาน 2) นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนคะแนนเฉลี่ยร้อยละ 88.85 และมีจำนวนนักเรียนที่ผ่านเกณฑ์ร้อยละ 93.75

คำสำคัญ: กิจกรรมการเรียนรู้ กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

Keyword: Learning activities, Career and Technology learning area, The philosophy of sufficiency economy

* นักศึกษา หลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น

** อาจารย์ สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น

ซึ่งผ่านเกณฑ์ที่กำหนดไว้ 3) การศึกษาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักเรียนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง พบว่า ภาพรวมอยู่ในระดับการเห็นประโยชน์ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และ 4) นักเรียนมีความคิดเห็นเกี่ยวกับบรรยากาศในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ความรู้ที่ได้รับจากการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง อยู่ในระดับมากทุกด้าน

Abstract

This study aimed to 1) develop learning activities in the subject of Career and Technology Learning Area according to the philosophy of sufficiency economy, 2) develop academic achievement of students by using learning activities based on the philosophy of sufficiency economy which expected students should have more than 80 percent of the average score and 70 percent of the students should be able to meet the expected criteria, 3) develop desirable features of the students in according to the principle objectives of the sufficiency economy, and 4) study the opinions of students by applying the philosophy of sufficiency economy as the basic of thought. The characteristics of this research is action research and the population of this research included 32 students of mathayomsuksa in 2/3 class of Sanambin school, studying in the first semester of the academic year 2010. Tools used in this study were (1) lesson plans (2) a behavior observation learning (3) a behavior observation study of students (4) interview student (5) a record of the management plan learning (6) tests the end of cycle (7) Achievement Test, and (8) student questionnaire. The results of the study showed that (1) students under the development of learning activities according to the sufficiency economy philosophy were able to learn happily. Students took part in learning achievement was measured authentically. And it was found that students were proud of their works. (2) The development of learning achievement indicated that the average score of the student was 88.85 percent and the number of students who could pass the expected score was 93.75 percent. (3) The desirable characteristics of the students under the sufficiency economy philosophy indicated that the overall students were featured in desirable level of the benefit of the philosophy of sufficiency economy philosophy. And (4) The study of the students' attitudes toward learning management showed that the overall students perceived learning management at a high level.

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

กระแสโลกาภิวัตน์ผลักดัน ทำให้ประเทศไทย ต้องพัฒนาตนเองอย่างยั่งยืน เพื่อแข่งขันกับนานาประเทศ (อภิชัย พันธเสน, 2549) การศึกษาจึงมีบทบาทหน้าที่ ในการพัฒนาเยาวชนให้มีคุณภาพเพียงพอที่จะสามารถ พัฒนาชีวิต เศรษฐกิจ สังคม ครอบครัวและบ้านเมือง ของตนได้อย่างมีประสิทธิภาพ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2550) จากวิกฤตเศรษฐกิจที่เกิดขึ้นในปี พ.ศ. 2540 เป็น บทเรียนของการพัฒนาที่ไม่สมดุลและไม่มีเสถียรภาพ

เป็นผลมาจากการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมที่ไม่คำนึงถึง ระดับความเหมาะสม ขององค์กร ภูมิสังคมของประเทศ หรือความพร้อมของคนและระบบ หวังพึ่งพิงความรู้ เงิน ลงทุนหรือตลาดจากภายนอกประเทศมากเกินไป โดยไม่ เตรียมสร้างภูมิคุ้มกันที่ดี (คณะอนุกรรมการขับเคลื่อน เศรษฐกิจพอเพียง, 2548)

คณะอนุกรรมการขับเคลื่อนเศรษฐกิจพอเพียง ได้ศึกษาพระบรมราโชวาทและพระราชดำรัสของ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2517

พระองค์ท่านได้ทรงเน้นย้ำแนวทาง การพัฒนานับหลัก แนวคิดพึ่งตนเอง คือ เศรษฐกิจพอเพียง เพื่อให้เกิด ความพอมีพอกิน พอมีพอใช้ของคนส่วนใหญ่ โดยใช้หลัก ความพอประมาณ การคำนึงถึงภูมิเหตุผล การสร้าง ภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี และพระองค์ทรงเตือนสติประชาชน คนไทยไม่ให้ประมาท ตระหนักถึงการพัฒนายอย่างเป็น ขั้นตอนที่ถูกต้องตามหลักวิชาและการมีคุณธรรม เป็นกรอบในการปฏิบัติและดำรงชีวิต การขับเคลื่อนหลัก ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในภาคการศึกษา เป้าหมาย สำคัญของการขับเคลื่อน คือ การทำให้เด็กรู้จักความ พอเพียง ปลูกฝังบ่มเพาะให้เด็กมีความสมดุลทาง เศรษฐกิจ สังคม สิ่งแวดล้อมและวัฒนธรรม โดยสอดแทรก แนวคิดปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงให้เป็นส่วนหนึ่ง ของหลักสูตร ครูจะต้องเชื่อมโยงในมิติด้านต่าง ๆ แบบ บูรณาการแบบองค์รวม โดยใช้ความรู้และคุณธรรมขับเคลื่อน (ปริยานุช พิบูลสงคราม, 2549) เพื่อให้การปฏิบัติ เป็นไปตามทฤษฎี จึงประยุกต์ใช้ 3 ห่วง 2 เงื่อนไข ในชีวิตจริงของนักเรียน โดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้ตามหลัก ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และกลุ่มสาระการเรียนรู้ การงานอาชีพและเทคโนโลยี เป็นสาระการเรียนรู้ที่ มุ่งพัฒนาผู้เรียนให้มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับงานอาชีพ และเทคโนโลยีมีทักษะการทำงานเห็นคุณค่าและมีเจตคติ ที่ดีต่องาน ตลอดจนมีคุณธรรม จริยธรรมและค่านิยม ที่เป็นพื้นฐาน

จากปัญหาและความสำคัญดังกล่าว ผู้วิจัยใน ฐานะครูผู้สอนที่รับผิดชอบ ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนสนามบิน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาขอนแก่น เขต 1 มีความสนใจจะพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้กลุ่ม สาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยีตามหลัก ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง เพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ ทางการเรียนรู้ของนักเรียน และศึกษาคุณลักษณะที่ พึงประสงค์ของนักเรียนต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้กลุ่มสาระ การเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี ตามหลักปรัชญา ของเศรษฐกิจพอเพียง สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2

2. เพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของ นักเรียนที่เรียนรู้โดยใช้กิจกรรมเรียนรู้ตามหลักปรัชญา ของเศรษฐกิจพอเพียง โดยนักเรียนมีคะแนนเฉลี่ยไม่น้อย กว่าร้อยละ 80 และมีจำนวนนักเรียนที่ผ่านเกณฑ์ร้อยละ 70 ขึ้นไป

3. เพื่อศึกษาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ตาม หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของนักเรียน

4. เพื่อศึกษาความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อ การเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

วิธีการดำเนินการวิจัย

1. ประชากร คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่กำลังศึกษาในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2553 โรงเรียน สนามบิน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาขอนแก่น เขต 1 จำนวน 220 คน

2. กลุ่มตัวอย่าง คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษา ปีที่ 2/3 จำนวน 32 คน โรงเรียนสนามบิน สำนักงานเขต พื้นที่การศึกษาขอนแก่น เขต 1

3. รูปแบบการวิจัย เป็นการวิจัยเชิงปฏิบัติการ (Action Research) (ยาใจ พงษ์บริบูรณ์, 2537) ตามขั้นตอน ดังนี้ ขั้นตอนวางแผน (Plan) ขั้นตอนปฏิบัติการ (Action) ขั้นสังเกตการณ์ (Observation) และขั้นสะท้อนการปฏิบัติ (Reflection)

4. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่

1) เครื่องมือที่ใช้ในการทดลองปฏิบัติ ได้แก่ แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้รายวิชา การงาน อาชีพ 3 รหัส 22101 กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพ และเทคโนโลยี ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 จำนวน 3 หน่วย การเรียนรู้ 15 แผนการจัดการเรียนรู้ เวลา 19 ชั่วโมง

2) เครื่องมือที่ใช้ในการสะท้อนผลการ ปฏิบัติ ได้แก่

(1) แบบสังเกตพฤติกรรมกรรมการจัด การเรียนรู้

(2) แบบสังเกตพฤติกรรมกรรมการเรียน ของนักเรียน

(3) แบบสัมภาษณ์นักเรียน

(4) แบบบันทึกผลการใช้แผนการจัดการเรียนรู้

(5) แบบทดสอบย่อยท้ายวงจร

3) เครื่องมือที่ใช้ในการประเมินประสิทธิภาพการจัดการเรียนรู้ ได้แก่

(1) แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เป็นแบบทดสอบแบบเลือกตอบ 4 ตัวเลือก จำนวน 30 ข้อ

(2) แบบสอบวัดคุณลักษณะที่พึงประสงค์ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ซึ่งคุณลักษณะที่ต้องการวัด คือ ความพอประมาณ ความมีเหตุผล การมีภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี เงื่อนไขความรู้ และเงื่อนไขคุณธรรม

(3) แบบสอบถามความคิดเห็นของนักเรียนต่อการเรียน เป็นแบบประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ จำนวน 20 ข้อ

5. การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2553 โดยมีขั้นตอนดังต่อไปนี้

1) ประชุมทีมผู้ช่วยวิจัย นักเรียน ให้มีความรู้ความเข้าใจในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และการวิจัยเชิงปฏิบัติการ (Action Research)

2) ดำเนินการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแผนการจัดการเรียนรู้ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น

3) ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลจากทุกแผนการจัดการเรียนรู้ ด้วยเครื่องมือสะท้อนผลการปฏิบัติ แล้วนำข้อมูลที่ได้มาปรับปรุงแก้ไขข้อบกพร่องเพื่อใช้ในวงจรต่อไป

4) หลังจากที่ได้ดำเนินการครบทั้ง 3 วงจรให้นักเรียนทำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนแบบวัดคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ตัวชี้วัดที่ 5 อยู่อย่างพอเพียง และแบบสอบถามความคิดเห็นของนักเรียนต่อการเรียน

6. การวิเคราะห์ข้อมูล

1) ข้อมูลเชิงปริมาณที่ได้จากแบบทดสอบแบบสอบถาม วิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์

สำเร็จรูป เพื่อหาค่าความถี่ ค่าเฉลี่ย ร้อยละ ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน

2) ข้อมูลเชิงคุณภาพที่ได้จากแบบบันทึกการสอน แบบสังเกต แบบสัมภาษณ์ วิเคราะห์เชิงเนื้อหา (Content Analysis) เพื่อหาความเป็นเหตุเป็นผลสอดคล้องกับบริบทและสรุปเป็นความเรียง

สรุปผลการวิจัยและอภิปรายผล

การวิจัยเพื่อพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยีตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ผู้วิจัยนำเสนอสรุปผลการวิจัยและอภิปรายผลการวิจัยดังนี้

1. การพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 พบว่า กระบวนการพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้ กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ประกอบด้วย การศึกษาบริบทของโรงเรียน การศึกษาผู้เรียนรายบุคคล การศึกษาหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 การวิเคราะห์หลักสูตร มาตรฐานการเรียนรู้ สาระการเรียนรู้ ตัวชี้วัด

การจัดทำหน่วยการเรียนรู้ การจัดทำคำอธิบายรายวิชา การจัดทำกำหนดการเรียนรู้ การจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ การใช้แผนการจัดการเรียนรู้ การประเมินสอดคล้องกับ อุไร ปัทมาพงษ์ (2551) ศึกษาสภาพและปัญหาการสอดแทรกปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของครูผู้สอนกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ช่วงชั้นที่ 3 โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาขอนแก่น เขต 4 พบว่า ครูผู้สอนทั้งหมดเห็นว่าเนื้อหา มีความสอดคล้องและสามารถสอดแทรกปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงได้ทุกสาระทุกระดับชั้น มีความเหมาะสมและสอดคล้องกับวิถีชีวิตของผู้เรียนด้านการจัดการเรียนรู้ ครูผู้สอนทั้งหมดใช้เทคนิคและวิธีการสอนในการสอดแทรก และ ธนธรรม มีทอง (2551) ศึกษาการบริหารจัดการสถานศึกษาตามแนวคิดเศรษฐกิจ

พอเพียง : กรณีศึกษาโรงเรียนบ้านร่องแซง พบว่า การพัฒนากิจกรรมการเรียนการสอน ปัญหาอุปสรรคที่สำคัญคือ ครูขาดความรู้และประสบการณ์ในการจัดทำหลักสูตรที่บูรณาการเศรษฐกิจพอเพียงสู่สาระการเรียนรู้ และขาดงบประมาณในการดำเนินการต่อเนื่อง ข้อเสนอแนะคือให้ความรู้ความเข้าใจในเรื่องการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นที่บูรณาการเศรษฐกิจพอเพียงในรูปแบบกิจกรรมที่หลากหลาย

นอกจากนี้ยังพบอีกว่า นักเรียนเรียนรู้อย่างมีความสุข มีส่วนร่วมในการเรียนรู้ กระบวนการเรียนการสอนสอดคล้องกับชีวิตประจำวัน การวัดประเมินผลเป็นไปตามสภาพจริง มีความภาคภูมิใจในผลงาน สอดคล้องกับ พรเพ็ญ พทุมศิริ (2547) ว่า การสอนกลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี เน้นภาคปฏิบัติมากกว่าภาคทฤษฎีและเน้นขั้นตอนการทำงานเท่ากับผลงาน ดังนั้น การจัดกิจกรรมการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยีต้องเน้นการฝึกปฏิบัติให้นักเรียนเกิดทักษะกระบวนการในการทำงาน สามารถนำไปใช้ในการดำรงชีวิตประจำวันได้ ครูผู้สอนจะต้องจัดกิจกรรมการเรียนการสอน การฝึกปฏิบัติงานโดยเน้นทักษะเฉพาะของผู้เรียนและร่วมทำงานร่วมกับผู้อื่น เพื่อมีทักษะในการทำงานกลุ่ม ทักษะในกระบวนการทำงาน มีคุณธรรมในการทำงานร่วมกันและงานประสบความสำเร็จด้วยดีทุกประการ

2. การพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ตามแผนการจัดการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง พบว่า โดยภาพรวมนักเรียนมีคะแนนเฉลี่ย 26.66 คิดเป็นร้อยละ 88.85 โดยมีนักเรียนที่ผ่านเกณฑ์ จำนวน 30 คน คิดเป็นร้อยละ 93.75 ทั้งนี้ เนื่องจากในการจัดการเรียนรู้ ผู้สอนได้ทำการศึกษานโยบายการจัดการเรียนรู้ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 (กรมวิชาการ, 2551) การจัดการเรียนรู้เป็นกระบวนการสำคัญในการนำหลักสูตรสู่การปฏิบัติ หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานเป็นหลักสูตรที่มีมาตรฐานการเรียนรู้ สมรรถนะสำคัญและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียน เป็นเป้าหมายสำหรับพัฒนาเด็กและเยาวชน ในการพัฒนา

ผู้เรียนให้มีคุณสมบัติตามเป้าหมายหลักสูตร ผู้สอนพยายามคัดสรรกระบวนการเรียนรู้ จัดการเรียนรู้โดยช่วยให้ผู้เรียนเรียนรู้ผ่านสาระที่กำหนดไว้ในหลักสูตร รวมทั้งปลูกฝังเสริมสร้างคุณลักษณะอันพึงประสงค์พัฒนาทักษะต่าง ๆ อันเป็นสมรรถนะสำคัญให้ผู้เรียนบรรลุตามเป้าหมาย

นอกจากนี้การจัดการเรียนรู้ ผู้สอนมุ่งหวังเพื่อให้ผู้เรียนมีความรู้ ความสามารถตามมาตรฐานการเรียนรู้ สมรรถนะสำคัญ และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามที่กำหนดไว้ในหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยยึดหลักว่า ผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด เชื่อว่าทุกคนมีความสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ ยึดประโยชน์ที่เกิดกับผู้เรียน กระบวนการจัดการเรียนรู้ต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตามธรรมชาติและเต็มตามศักยภาพ คำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคลและการพัฒนาทางสมองเน้นให้ความสำคัญทั้งความรู้ และคุณธรรม ผู้เรียนจะต้องอาศัยกระบวนการเรียนรู้ที่หลากหลาย เป็นเครื่องมือที่จะนำพาตนเองไปสู่เป้าหมายของหลักสูตร กระบวนการเรียนรู้ที่จำเป็นสำหรับผู้เรียน อาทิ กระบวนการทางสังคม กระบวนการเผชิญสถานการณ์และแก้ปัญหาจากประสบการณ์จริง กระบวนการปฏิบัติ ลงมือทำจริง กระบวนการเหล่านี้เป็นแนวทางในการจัดการเรียนรู้ ช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ได้ดี บรรลุเป้าหมายของหลักสูตร

ในส่วนของการออกแบบการจัดการเรียนรู้ ผู้สอนทำการศึกษหลักสูตรสถานศึกษาอย่างเข้าใจถึงมาตรฐานการเรียนรู้ ตัวชี้วัด สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน คุณลักษณะอันพึงประสงค์และสาระการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับผู้เรียน แล้วออกแบบการจัดการเรียนรู้โดยเลือกใช้วิธีสอนและเทคนิคการสอน สื่อ/แหล่งเรียนรู้ การวัดและประเมินผล เพื่อให้ผู้เรียนได้พัฒนาเต็มตามศักยภาพ และบรรลุตามเป้าหมายที่กำหนด ในการจัดการเรียนการสอนของผู้สอน มีการดำเนินการที่สำคัญ อาทิ ศึกษาวิเคราะห์ผู้เรียนเป็นรายบุคคล แล้วนำข้อมูลมาใช้ในการวางแผนการจัดการเรียนรู้ ที่ท้าทายความสามารถของผู้เรียน กำหนดเป้าหมายที่ต้องการให้เกิดขึ้นกับ ผู้เรียน ด้านความรู้และทักษะกระบวนการ ที่เป็นความคิดรวบยอด

หลักการ และความสัมพันธ์ รวมทั้งคุณลักษณะ อันพึงประสงค์ ออกแบบการเรียนรู้และจัดการเรียนรู้ที่ตอบสนองความแตกต่างระหว่างบุคคลและพัฒนาการทางสมอง เพื่อนำผู้เรียนไปสู่เป้าหมาย จัดบรรยากาศที่เอื้อต่อการเรียนรู้ และดูแลช่วยเหลือผู้เรียนให้เกิดการเรียนรู้ จัดเตรียมและเลือกใช้สื่อให้เหมาะสมกับกิจกรรม นำภูมิปัญญาท้องถิ่น เทคโนโลยีที่เหมาะสมมาประยุกต์ใช้ในการจัดการเรียนการสอน ประเมินความก้าวหน้าของผู้เรียนด้วยวิธีการที่หลากหลาย เหมาะสมกับธรรมชาติของวิชาและระดับพัฒนาการของผู้เรียน วิเคราะห์ผลการประเมินมาใช้ในการซ่อมเสริม และพัฒนาผู้เรียน รวมทั้งปรับปรุงการจัดการเรียนการสอนของตนเองอย่างต่อเนื่อง

3. ผลการพัฒนาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักเรียนหลังจากได้รับการจัดการเรียนรู้ โดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง พบว่า คุณลักษณะที่พึงประสงค์ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ในภาพรวม มีคุณลักษณะระดับเห็นประโยชน์ ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ทุกด้าน สอดคล้องกับ ปริญญา มงคลคุณ และคณะ (2545) ประเมินเกี่ยวกับ โครงการเยาวชนคนดีศรีสุพรรณของโรงเรียนในสังกัด สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสุพรรณบุรี ชัยรินทร์ ชัยวิสิทธิ์ (2545) ทำการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม เพื่อส่งเสริมค่านิยมตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงให้ นักเรียนและชุมชนด้วยโครงการอาชีพ และ สร้อยทิพย์ ทองใหญ่ (2551) ศึกษาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ ตาม ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง พบว่านักเรียนมีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนด

จากผลการวิจัยที่พบ เนื่องมาจาก ผู้สอนดำเนินการตามแนวทางการจัดการเรียนรู้ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 เพื่อพัฒนาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้เรียน ให้สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมได้อย่างมีความสุข ในฐานะเป็นพลเมืองไทย และพลโลก ตามคุณลักษณะพื้นฐานของผู้เรียน 8 ประการ คือ (1) รักชาติ ศาสน์ กษัตริย์ (2) ซื่อสัตย์สุจริต (3) มีวินัย (4) ใฝ่เรียนรู้ (5) อยู่อย่างพอเพียง (6) มุ่งมั่นในการ

ทำงาน (7) รักความเป็นไทย และ (8) มีจิตสาธารณะ เพื่อให้ให้เกิดความสมดุล คำนึงถึงหลักพัฒนาการทางสมอง และพหุปัญญา มีคุณธรรมจริยธรรมและค่านิยม ซึ่งการจัดการเรียนการสอนได้ยึดมาตรฐานการเรียนรู้ ถือเป็นกลไกสำคัญ เพราะมาตรฐานการเรียนรู้จะสะท้อนให้ทราบว่าต้องการอะไร จะสอนอย่างไร และประเมินอย่างไร

4. ผลการศึกษาความคิดเห็นของนักเรียน ที่มีต่อการจัดการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี พบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยสูงสุดไปหาต่ำสุดคือ ด้านบรรยากาศในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ รองลงมา คือ การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ และความรู้ที่ได้รับจากการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงตามลำดับ สอดคล้องกับกาญจนา บุญเรือง (2542) พัฒนาโปรแกรมส่งเสริม มโนทัศน์ด้านเศรษฐกิจแบบพอเพียงของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 พบว่า นักเรียนส่วนใหญ่ มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมอยู่ในระดับเหมาะสมมาก ชัยรินทร์ ชัยวิสิทธิ์ (2545) วิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมเพื่อส่งเสริมค่านิยมตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงให้ นักเรียนและชุมชนด้วยโครงการอาชีพ พบว่า นักเรียนได้เรียนรู้เรื่องแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงแล้วได้นำไปประยุกต์ใช้ในโครงการ มีที่มีต่อเนื้อหา กิจกรรม การเรียน การสอนและครูผู้สอนเป็นไปใน ศศิพรรณ บัวทรัพย์ (2547) ศึกษาความคิดเห็นของนักศึกษามหาวิทยาลัยรามคำแหงต่อปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง พบว่า มีความเห็นด้วยต่อปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในภาพรวมในระดับมาก

ทั้งนี้ จากผลการวิจัยที่พบดังกล่าว มีปัจจัยเกื้อหนุน เนื่องมาจาก การรับรู้จากครอบครัว การรับรู้จากสื่อมวลชนและการรับรู้จากเพื่อน หรือผู้นำ (ศศิพรรณ บัวทรัพย์, 2547; เจริญธิดา เหมพิพัฒน์, 2546) ปัจจุบันกระทรวงศึกษาธิการ ได้มีการดำเนินการตามแนวทางการนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษาอย่างจริงจังซึ่งมีขั้นตอนในการดำเนินการ ได้แก่ (1) กำหนดนโยบายการจัดการศึกษาตามแนวปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเป็นนโยบายสำคัญของสถานศึกษา (2) พัฒนา

ความรู้ความเข้าใจแก่บุคลากรทั้งผู้บริหาร ครู และ คณะกรรมการสถานศึกษาและส่งเสริมให้ปฏิบัติตาม แนวปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง (3) ประชาสัมพันธ์ เผยแพร่ ความรู้ความเข้าใจแก่ผู้เกี่ยวข้องคนอื่นๆ (4) ทบทวน หรือปรับปรุงโครงสร้างและพัฒนาการบริหารจัดการตาม แนวปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง (5) จัดทำ ปรับปรุง หรือเพิ่มเติมโครงการ กิจกรรม และปรับแผนกลยุทธ์และ แผนปฏิบัติการของสถานศึกษา (6) ปรับปรุงและพัฒนา หลักสูตรของสถานศึกษา (7) จัดการเรียนการสอนตาม หลักสูตรของสถานศึกษา (8) เสริมสร้างบรรยากาศ และ สภาพแวดล้อมให้เอื้อต่อการจัดการเรียนรู้ (9) จัดระบบ นิเทศ ติดตาม ประเมินผล และรายงานผลการดำเนินการ (10) ให้ผู้ปกครองและชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการ จัด การศึกษา ในขั้นตอนสำคัญทุกขั้นตอน จากเหตุผลดังกล่าว จึงส่งผลให้ผู้เรียน มีความคิดเห็นต่อการจัดการเรียนรู้ ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง อยู่ในระดับมาก

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1) การออกแบบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ควรให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมให้มากที่สุด

เพื่อปลูกฝังความกล้าแสดงออก การยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น เพื่อสร้างนิสัยการทำงานร่วมกับคนอื่นได้

2) ในการจัดกิจกรรมโดยใช้กระบวนการ กลุ่มควรดูแลและใส่ใจนักเรียนอย่างทั่วถึง โดยเฉพาะ ปัญหาที่อาจจะเกิดจากความแตกต่างของนักเรียน กลุ่มเก่งและกลุ่มอ่อน

3) ในการสอดแทรกหลักปรัชญาของ เศรษฐกิจพอเพียง ควรประสานความร่วมมือกับกลุ่มสาระ อื่นเพื่อร่วมกันปลูกฝังลักษณะนิสัย

4) ควรมีการปลูกฝังหลักปรัชญาของ เศรษฐกิจพอเพียงแก่นักเรียนอย่างต่อเนื่อง

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1) ควรมีการศึกษาในกลุ่มสาระอื่น เพื่อให้ นักเรียนมีการนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ เป็นองค์รวมในการดำเนินชีวิตประจำวัน

2) ควรมีการศึกษาปัจจัยที่ส่งผลให้นักเรียน มีทักษะการดำรงชีวิตตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจ พอเพียง

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2550). **หน่วยการเรียนรู้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง**. [มปท.] : [มปพ.].
- กาญจนา บุญเรือง. (2542). **การพัฒนาโปรแกรมส่งเสริมโน้ตด้านเศรษฐกิจแบบพอเพียงของนักเรียนชั้น ประถมศึกษาปีที่ 6**. วิทยานิพนธ์ กศ.ม., มหาวิทยาลัยมหิดล, กรุงเทพฯ. คณะอนุกรรมการขับเคลื่อน เศรษฐกิจพอเพียง. (2548). **เศรษฐกิจพอเพียงคืออะไร**. (พิมพ์ครั้งที่ 2). ม.ป.ท.: ม.ป.พ.
- ชัยรินทร์ ชัยวิสิทธิ์. (2545). **การวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมเพื่อสร้างเสริมค่านิยมตามแนวคิดเศรษฐกิจ พอเพียงให้นักเรียนและชุมชนด้วยโครงการ**. วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชา หลักสูตรและการสอน บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- ธนธรรม มีทอง (2551) ได้ทำการวิจัยเรื่อง **การบริหารจัดการสถานศึกษาตามแนวคิดเศรษฐกิจ พอเพียง: กรณีศึกษาโรงเรียนบ้านร่องแซง**. วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตร มหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น.

- ปริญญามงคลคุณ และคณะ. (2545). **การประเมินโครงการเยาวชนคนดีศรีสุพรรณ ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสุพรรณบุรี**. วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยธนบุรี.
- ปริญญช พินุลสรารุณ. (2552). **การบริหารงานและดำรงชีวิตตามแนวเศรษฐกิจพอเพียง**. ค้นเมื่อ ตุลาคม 2552, จาก [http:// www.sufficiencyeconomy.org](http://www.sufficiencyeconomy.org).
- ปวีณา ภูมิแดนดิน (2551). **การพัฒนาหน่วยการเรียนรู้แบบบูรณาการปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง เรื่อง ทรัพย์ในดินทองถิ่นของเรา สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนโคกคำวิทยา อำเภอยางตลาด จังหวัดกาฬสินธุ์**. วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิตสาขาวิชาหลักสูตรและการสอน บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- พรเพ็ญ ปทุมศิริ. (2547). **หลักสูตรการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนกลุ่มการทำงานและพื้นฐานอาชีพระดับประถมศึกษา**. **สารพัฒนาหลักสูตร**. 5(10): 5; กุมภาพันธ์ – มีนาคม, 2547.
- ยาใจ พงษ์บริบูรณ์. (2537). **การวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนการสอน**. เอกสารประกอบสัมมนาเชิงปฏิบัติการ เรื่อง การวิจัยเชิงปฏิบัติการรูปแบบการสอนเพื่อพัฒนาการเรียนการสอน. คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- ศศิพรรณ บัวทรัพย์. (2547). **ความคิดเห็นของนักศึกษามหาวิทยาลัยรามคำแหงต่อปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง**. ภาคนิพนธ์ ศศ.ม., สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์, กรุงเทพฯ.
- สร้อยทิพย์ ทองใหญ่ (2551). **การศึกษาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ ตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ด้วยการพัฒนาระบบการเรียนรู้ท้องถิ่นแบบบูรณาการ “ชุมชนศรีธาตุกับเศรษฐกิจพอเพียง” ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนอนุบาลศรีธาตุ จังหวัดอุดรธานี**. วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- อภิชัย พันธเสน. (2549). **Sufficiency Economy**. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์ธรรมศาสตร์.
- อุไร ปัทมาพงษ์ (2551). **สภาพและปัญหาการสอดแทรกปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของครูผู้สอนกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ช่วงชั้นที่ 3 โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาขอนแก่น เขต 4**. วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น.